

La Pubilleta de can Pi

Cervelló

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Avinguda de Núria, 1
Emplaçament: Sota del turó del Castell

Coordenades:

Latitud: 41.386569389029
Longitud: 1.963400992505
UTM Est (X): 413331
UTM Nord (Y): 4582190

Classificació

Número de fitxa: 08068 - 240
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Tradició oral
Estil / època: Popular
Segle: XX
Autoria de l'element: Frederic Soler "Pitarra"

Estat de conservació: Bo

Notes de conservació: La tradició i l'afició a recitar de memòria i en veu alta poemes amb fons narratiu, la majoria dels quals són tràgics i tristos, han perdut força, igual que l'excel·lència de la lectura en veu alta. Així, aquesta pràctica s'ha anat convertint en una activitat de gent gran i d'indrets nostàlgics i minoritaris. Tot i així, aquest poema és ben conegut no només al municipi de Cervelló, sinó que la seva temàtica de denúncia i crítica de la societat patriarcal el converteix en una obra de gran valor actual.

Protecció: Inexistent

Tipus de protecció: Inexistent

Accés: Fàcil

Ús actual: Lúdic/Cultural

Titularitat: Pública

Fitxes associades:

Descripció

Aquest és un dels poemes més tràgics i dramàtics de la poesia Catalana, un relat que, probablement, reflecteix un fet real. Diu així:

*"Tenia cinc anys
i, pels viaranys,
com la perdueta,
de l'alba a la nit
corria amb delit.
Més maca pobreta!
El rostre, preciós:
or el cabell ros,
la pell setinada;
les dents, pinyonets;
els ulls, estelets;
de tots estimada.
- Angelet del cel,
tothom amb anhel
li deia ma filla!
Si creixes així,
del Mas de can Pi
seràs la pubilla.-
Ella, sentir això,
deia: - Oh! Oh! Oh!
Que en tindrè de coses!
Que rica seré!
Que maca aniré!
Que flors i que roses!
I anava al jardí
i es guarnia allí
el cap de ridorta,
i feia ramells
de llirs i clavells,
i, volta que volta!
Son pare era vell;
sa mare, com ell,
quaranta anys tenia.
- No temis ja pas;
pubilla seràs
d'aquesta masia.
- Angelet del cel
tothom amb anhel*

*li deia -, nineta!
Si creixes així
del mas de can Pi
seràs pubilleta.-*

II

*El mas de can Pi
un dia bullí
de tanta gatzara.
Hi havia bateig.
Em sembla que veig
al pare i la mare!
El vell, alegroi,
ja tenia un noi,
que son desig era,
- Veniu i mireu:
ja tenim hereu.
La meva fal·lera.-
-La mare amb neguit,
pensava, en el llit,
en la seva filla:
- Ja tot el que pot
tenir és un dot.
Ja no és pubilla.-
La noia, jugant
corrent i saltant,
cridava, innocent:
- Ja tenim hereu,
veniu i mireu.
Ai, que estic contenta!-
I la gent entrant,
deia bromejant:
- I doncs, filla meva?
Què t'ha fet l'hereuet
que diu que t'ha tret
de caseta teva?-.
El pare que ho sent,
també li diu rient:
- Sí, sí, és veritat, filla;
l'hereu t'ho ha robat;
ja t'ha desbancat,
ja no ets la pubilla.-*

III

*- La noia d'en Pi
van començar a dir
està malalteta.
Va trista per tot,
no diu mai un mot...
Què et passa filleta?
- Res - ella va dient,*

i flors va veient
i no se les posa.
- Pren un llessamí,
cull un tarongí,
arrenca una rosa.
- No -, diu quan ho veu -,
tot és de l'hereu;
ja no sóc pubilla.-
I així es va marcint
i es va esgrogueint.
- Ai, la meva filla!
Filla del meu cor!
Què tens, món tresor? -
plorant, li diu la mare.
- Mare, no em beseu
que són de l'hereu
aquests besos d'ara.-
Ja plora el petit,
ja li dóna el pit
la mare, angoixosa.
- Ell me l'ha robat! -
va dient, i s'abat
la noia, plorosa.
En va el pare diu
amb l'afany més viu:
- No temis, ma filla;
per això no se't treu
si el nin és l'hereu
tu n'ets la pubilla -.
- Ai, no, pare; no!
Pubilla no sóc -
respon la pobreta.
I així es va aflaquant,
i així es va marcint
com una floreta.

IV

Al mas de can Pi
hi ha tant de tragi
que tothom va en dansa.
La noia se'ls mor.
La mare, quin plor!
Ja no hi ha esperança.
- Mare, no ploreu;
ja teniu l'hereu
per a consolar-vos.
- Ai, no, filla, no!
Jo em moro, si no
puc als dos besar-vos.
Quan està en perill,
tot el goig del fill

*ens mata la filla.
Viu tu, mon tresor,
i tu del meu cor
seràs la pubilla.-
- Vaig, mare, sentint
que ja em vaig morint;
vestiu-me blanqueta,
i l'hereu, després,
que us doni diners
per fer la caixeta.
Preneu llessamins
colliu tarongins
i feu-me'n garlanda.
Si no ho vol l'hereu
no me la poseu,
ell, mare, comanda.
- Filla del meu cor!*

*La noia ja ha mort.
La mare la plora.
Un crit del cor treu:
- L'ha morta l'hereu!
I el veu a la vora.
I, donant-li el pit,
diu al nin petit:
- El plor, per ma filla.
Tu, hereu del tresor;
però... del meu cor
ella és la pubilla."*

Observacions:

L'artista i escriptor Artur Escriguel Closas, que l'any 1919 va ser donat a dida al mas de can Pi, quan tenia tres mesos, i hi va viure fins a l'edat de cinc anys, explica com va conèixer la Pina, la mare de la Pubilleta de can Pi. Havia plorat quan recitaven el poema.

Història

Frederic Soler i Hubert, conegut també amb el pseudònim de Serafí Pitarra (1839-1895), va traslladar una dramàtica història que la tradició explica va succeir al mas de can Pi, a aquest poema.

El gran comediògraf i un dels impulsors del teatre català del segle XIX, va viure a la masia veïna que continua portant el seu nom i va ser coneixedor d'aquesta història.

Bibliografia

FERRÁNDIZ, Mercé. (n.d.) De masovers a Can Pi. Cervelló: Arxiu del Grup de Recerca i Gaudim Cervelló. Publicació núm. 8.

ROIG; Maria Dolors (2011) “El mas de Can Pi, bressol d’un artista” *Sauló*, núm. 1. pp. 6-7. Cervelló: Segle Nou.

SOLER, F. (n.d.) Poesies soltes. Barcelona: [s.n.].

Enllaços d'interès:

[La Pubilleta de Can Pi, de Frederic Soler Pitarra.](#)

